Αδικία

Αν μια λέξη στοιχειώνει, αν ένα αίσθημα κατακλύζει την εποχή μας είναι αυτή. Η αδικία. Συχνά συνοδεύεται από την οργή. Την αγανάκτηση. Άλλοτε από την απόγνωση, την αδιαφορία, την απόδραση, το ξέχασμα. Είναι άλλωστε δύσκολη και απαιτητική η ζωή, δεν προλαβαίνεις πάντα να σκέφτεσαι πόσο άδικη είναι. Σου κόβει τα πόδια, σου χαλάει τη σκέψη. Ένα όμως είναι σίγουρο. Ότι η πλειοψηφία της κοινωνίας πνίγεται από το αίσθημα της αδικίας.

Μοιάζει με τα πρώτα χρόνια της κρίσης, αλλά δεν είναι το ίδιο. Τότε κυριαρχούσε ο φόβος για το μέλλον, το απότομο πέταγμα στο περιθώριο, η κατάρρευση των προσδοκιών. Είπαμε «θα ζήσουμε ζωή που δε τη φανταζόμαστε», είπαμε «έρχεται η εποχή μας», είπαμε «θα φύγουμε κι όπου μας βγάλει η τύχη», είπαμε ΟΧΙ, αν και όχι μέχρι τέλους, και αυτή την ενοχή κρυφά την κουβαλάμε μέσα μας. Υψώσαμε γροθιές ή βάλαμε το κεφάλι στην άμμο ελπίζοντας ότι κάπως θα περνούσε ο κατακλυσμός.

Φυσικά δεν πέρασε, και τώρα βρισκόμαστε ανακατεμένα σαν τα αμάξια μετά τις πλημμύρες στη Βαλένθια.

Τώρα ζούμε στον κόσμο που φτιάχτηκε για μετά. Κακοχωνεμένη αυτή η μεταμνημονιακή Ελλάδα πονάει το στομάχι μας διαρκώς, με τα άγχη, τις ματαιώσεις, τις παραιτήσεις, τις ελπίδες, τις χαρές και τις λύπες. Κυρίως όμως, με αυτή την εικόνα που βρίσκεται διαρκώς μπροστά μας, όσο και αν προσπαθούμε κατά καιρούς να την αποφύγουμε. Την αδικία.

Αισθανθήκαμε βαριά την παρουσία της την τελευταία βδομάδα. Από την ίδια την άδικη πραγματικότητα. Αλλά και από την τέχνη, που είναι πραγματική μόνο όταν μιλά για την αδικία. Τότε είναι και λαϊκή, χωρίς να είναι ελαφριά ή εύκολη.

Δεν ζούμε όλες τα ίδια, δεν είναι ίδιο το μισοφωτισμένο δωμάτιο με τις κατασκότεινες αβύσσους. Όμως, λίγοι απολαμβάνουν πραγματικό φως. Επιστρέφοντας στην περασμένη βδομάδα, ακριβώς όπως το είπε ο ΛΕΞ στον δίσκο που την καθόρισε «Λένε πως στη χώρα μου έχει Ήλιο. Τον χαίρονται οι τουρίστες μες στα μπανγκαλόους»

Βάση της αδικίας είναι η κοινωνική αδικία. Όχι η φτώχεια και η ανέχεια, μόνο. Αλλά ειδικά η φτώχεια των πολλών απέναντι στον πλούτο των λίγων. Η ανισότητα. Το ότι διάφοροι γυρνοβολάνε με Μαζεράτι (που παραδόξως κάπως εμφανίζονται στις πόλεις μας), ενώ η πλειοψηφία δουλεύει και δεν μπορεί να ζήσει ικανοποιητικά. Και ξέρει πλέον ότι δεν είναι προσωρινό. Δεν είναι καν κάποια

Αποκάλυψη που είναι να έρθει.

Είναι αυτό που ήρθε και μένει. Ξανά ο ΛΕΞ της περασμένης βδομάδας:

«Ανεξαρτήτως επαγγέλματος, όλοι περνάν δυσκολίες

Μα όσοι δε βγήκαν από πλούσια αρχίδια δε βρήκαν ποτέ τους ίσες ευκαιρίες

Αν έχουμε τζάκια χωρίς να είμαστε τζάκια, μας ευνόησαν οι συγκυρίες»

Κορυφή είναι η κραταιά αδικία του κράτους. Η εξαφάνιση της δικαιοσύνης. Όπως έγραψε ο Δεληβοριάς για τα θύματα των Τεμπών: «Κυλάει στα μάτια η δικαιοσύνη». Η αντίφαση που υπάρχει ανάμεσα στην σκανδαλώδη ατιμωρησία των εγκληματιών της εξουσίας, και την εκδικητική στάση απέναντι σε όσους και όσες βρίσκονται εναντίον της. Η εξόφθαλμα άδικη δίωξη κατά του Νίκου Ρωμανού, η επιλογή να κυνηγήσουν και πάλι τη ζωή του με μια κρατική σκευωρία, προκαλεί οργή σε όλους τους ελεύθερους ανθρώπους.

Δεν είναι τυχαίο που οι συντελεστές της παράστασης «Ανεξάρτητα Κράτη» άνοιξαν πανό υπεράσπισής του. Η παράσταση, που είδα επίσης την προηγούμενη εβδομάδα, μοιάζει να παίζεται για αυτόν. Είναι ένα «Κατηγορώ» απέναντι στον αυταρχισμό, τα κρατικά εγκλήματα και τη συγκάλυψή τους. Απέναντι στη σιωπή και τον φόβο να μιλήσουμε για αυτά.

Εκτός των συγχαρητηρίων για την πρωτοβουλία του πανό, πρέπει να συγχαρούμε την ομάδα για το ίδιο το έργο. Εγώ αρχικά πήγα για να δω τη φίλη Ελεάνα Καυκαλά, αλλά συγκλονίστηκα αναπάντεχα. Πρόκειται για μια παραγωγή από το Θέατρο του Νέου Κόσμου / Neos Kosmos Theatre που ανεβαίνει στο Θέατρο Χώρα. Ένα σύγχρονο κείμενο των Αντώνη Τσιοτσιόπουλου και Γιώργο Παλούμπη, σκηνοθετημένο εξαιρετικά, με αναφορά σε γεγονότα της πρόσφατης ιστορίας της χώρας - που πλέον έχουμε κατακτήσει ως κοινωνία την ωριμότητα να τα ιστορικοποιήσουμε-, αλλά κυρίως ένα κείμενο με ρεαλιστικούς χαρακτήρες που τους δίνουν πειστικά ζωή οι εξαιρετικοί ηθοποιοί. Δεν έχω δει πολλές τέτοιες παραστάσεις.

Πάνω από όλα, μας βαραίνει η αδικία του πολέμου. Η αδικία της γενοκτονίας. Τη ξέρουμε, τη βλέπουμε, κλαίμε στις οθόνες στην εικόνα δολοφονημένων παιδιών. Χθες είδα ένα κοριτσάκι στην ηλικία της κόρης μου σε ένα βομβαρδισμένο σπίτι στο Λίβανο και δεν μπορούσα να βάλω το μυαλό μου σε σειρά όλη την ημέρα. Δεν υπάρχει κάτι να ειπωθεί, εκτός του ότι ο ισχυρός θέλει να καταστρέψει τους αδύναμους. Και οι χώρες μας στηρίζουν τον ισχυρό δολοφόνο, και τους καλούμε να αγοράσουν τα σπίτια μας και να κάνουμε κοινά σχέδια άμυνας.

Το αίσθημα της αδικίας. Ο αγώνας για δικαιοσύνη.

Μπορεί να κλονίσει και πάλι τους δρόμους; Θα δούμε

*Η φωτογραφία που συνοδεύει τη δημοσίευση είναι από την παράσταση «Ανεξάρτητα Κράτη», όπου οι ηθοποιοί σήκωσαν πανό στο τέλος της με μήνυμα αλληλεγγύης προς τον Νίκο Ρωμανό για την άδικη δίωξη του.